

1. De verdachte kan op grond van art. 591 Sv na afloop van het onderzoek ter terechtzitting de rechter verzoeken om de gemaakte kosten te vergoeden. Indien de onderzoekswerkzaamheden het belang van het onderzoek hebben gediend zullen de kosten worden vergoed.

2. Het verdedigingsbelang kan ook in de knel raken doordat de kosten van eventueel zelf ingeschakelde deskundigen voor rekening van de verdachte komen. De griffier is bevoegd op grond van art. 16 Wet Tarieven in strafzaken een voorschot toe te kennen mits hij van oordeel is dat de kosten gemaakt worden in het belang van het onderzoek.

3. De positie van de verdachte bij door de officier van justitie bevolen onderzoeken is versterkt door de nieuwe wet deskundigen in strafzaken. Anders dan in het voormalige art. 151 Sv is in de nieuwe regeling voorgeschreven dat de officier van justitie de verdachte schriftelijk kennis geeft van de aan de deskundige verleende opdracht en van tijd en plaats van het onderzoek, tenzij het belang van het onderzoek zich daartegen verzet.

De verdachte kan verzoeken tot het doen van aanvullend onderzoek of het geven van aanwijzingen omtrent het uit te voeren onderzoek. Ook van de uitslag van het onderzoek wordt de verdachte in kennis gesteld.

De verdachte kan naar aanleiding van de uitslag binnen twee weken om een tegenonderzoek verzoeken (art. 150a Sv). Geregeld is ook, in art. 150b Sv, dat de officier van justitie die een verzoek van de verdachte tot benoeming van een deskundige weigert, daarvan gemotiveerd kennis geeft aan de verdachte.

Bij een weigering van de officier van justitie om een deskundige te benoemen kan de verdachte binnen twee weken de rechter-commissaris verzoeken om alsnog tot benoeming van een deskundige of uitbreiding van het onderzoek over te gaan (art. 150b Sv).

4. Artikel 230 lid 2 van het Wetboek van Strafvordering stelt: 'De verdachte aan wie van de uitslag van het onderzoek is kennis gegeven, is bevoegd een deskundige aan te wijzen, die het recht heeft het toegezonden verslag te onderzoeken.

De wet deskundige in strafzaken houdt er dus rekening mee dat de interpretatie van het forensisch technisch onderzoek niet altijd binnen het kennisgebied van de verdachte of de advocaat ligt. Het raadplegen van een forensisch adviesbureau kan hiervoor een oplossing zijn.

5. Aan de verdediging staat het, volgens de memorie van toelichting, 'in beginsel vrij om opdracht te geven tot het verrichten van alle onderzoek dat zij in het belang van de verdediging nuttig of wenselijk acht. Dat betekent niet dat de overheid in alle gevallen gehouden is om de kosten daarvan te vergoeden. De stelling dat een verdachte er zonder meer

aanspraak op kan maken dat een door de verdediging gewenst onderzoek op kosten van de Staat plaats vindt, vindt in zijn algemeenheid geen steun in het recht, zoals de Hoge Raad heeft overwogen in HR 13 mei 1997, NJ 1998, 152.

In de gevallen waarin de verdediging een verzoek tot nieuw of aanvullend onderzoek doet aan de officier van justitie of de rechter, dat wordt ingewilligd, komen de kosten voor rekening van de Staat.

In de overige gevallen komen de kosten voor rekening van de verdediging met dien verstande dat op grond van art. 591 Sv aan de rechter een vergoeding kan worden verzocht. De maatstaf bij de beoordeling van een dergelijk verzoek is of de aanwending van die kosten het belang van het onderzoek heeft gediend.

6. Toegevoegd is art. 51j, vierde lid, dat mogelijk maakt dat de rechter-commissaris reeds voor de terechtzitting bepaalt dat een op initiatief van de verdediging uitgevoerd deskundigenonderzoek door de Staat moet worden vergoed op gelijke voet als door de officier van justitie of de rechter bevolen onderzoek.

7. De verdachte die zelfstandig opdracht geeft tot het verrichten van deskundigenonderzoek zonder medewerking van officier van justitie of rechtercommissaris kan ook zelf beslissen of hij de onderzoeksresultaten in het geding brengt of niet. Deskundigen die bij het aanvaarden van deze opdracht akkoord gaan met een geheimhoudingsclausule, moeten zich realiseren dat het aan de verdachte is om te beslissen over het overleggen van het verslag. Als de opdracht door tussenkomst van officier van justitie of rechter-commissaris is verstrekt, heeft de verdachte deze vrijheid niet.

8. Eerder is al aangegeven dat art. 150a Sv de verdachte expliciet het recht geeft bepaalde verzoeken tot de officier van justitie te richten (aanvullend onderzoek en het geven van aanwijzingen (lid 1); tegenonderzoek (lid 3)). En de art. 150b en 176 Sv alsmede de regeling van het gerechtelijk vooronderzoek bieden de verdachte mogelijkheden om verzoeken tot de rechter-commissaris te richten. Onderzoek dat door de officier van justitie of rechtercommissaris op verzoek van de verdediging wordt bevolen, vindt niet op kosten van de verdediging plaats.